

prima instanță: V. Boico
instanța de apel: M. Ciugureanu, B. Bîrca, E. Clim

2r-273/15

DECIZIE

08 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Tamara Chișcă-Doneva
Valentina Clevadi

examinând recursul declarat de Mihail Lungu, reprezentat de avocatul Radu Rusanovschi

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva „Donaris Grup” Societate pe Acțiuni și Mihail Lungu cu privire la repararea prejudiciului material

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2015, prin care a fost respinsă cererea depusă de reprezentantul lui Mihail Lungu – Radu Rusanovschi cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, restituit apelul declarat de Mihail Lungu

constată:

La 26 septembrie 2013, ÎM CIA „Transelit” SA a depus cerere de chemare în judecată Acțiuni împotriva „Donaris Grup” SA și Mihail Lungu cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii a invocat că la 22 mai 2012, a fost încheiat un cu Cristina Harosih contract de asigurare facultativă a mijlocului de transport CASCO nr. AC 375CH/12, prin care a fost asigurat automobilul de model Citroen C3 cu numărul de înmatriculare C LA 249, contra mai multor riscuri, inclusiv contra prejudiciilor ca rezultat al accidentelor de circulație.

Sușține reclamantul că la 13 noiembrie 2012, aproximativ la ora 18.15, în mun. Chișinău, pe str. Renașterii intersecție cu Tudor Vladimirescu, s-a produs un accident de circulație în care au fost implicate automobilele de model Dacia Logan cu numărul de înmatriculare C MF 042, condus de Mihail Lungu și Citroen C3 cu numărul de înmatriculare C LA 249, condus de Cristina Harosih.

Afirmă că în urma verificărilor efectuate de către SPR CGP mun. Chișinău a fost încheiat dosarul contravențional nr. 14536. Ca urmare, în corecpondere cu procesul – verbal cu privire la contravenție din 27 noiembrie 2012, întocmit de agentul constator Veaceslav Ciobanu, culpabil de comiterea accidentului rutier

sus menționat, a fost recunoscut Mihail Lungu, fiindu-i imputată săvârșirea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (1) Cod contravențional.

Menționează că în temeiul art. 242 alin. (1) Cod contravențional, Mihail Lungu a fost sancționat cu o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 40 unități convenționale și 5 puncte de penalizare.

Mai indică că concomitent, s-a stabilit și faptul că pârâtul deținea la momentul producerii accidentului, poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă seria AU nr. 0173473 valabilă pentru perioada 21 iulie 2012 – 20 iulie 2013, eliberată de SAR „Donaris Grup” SA.

Relatează că părțile, implicate în accidentul de circulație rutieră, au declarat despre acest fapt companiilor de asigurări cu care au fost întocmite contractele de asigurare. Prin urmare, de către asigurătorul ÎM CIA „Transelit” SA a fost deschis dosarul de daune nr. 591/11-21C din 28 noiembrie 2012, precum și întocmit procesul – verbal de constatare apagubelor, semnat de părțile implicate.

Sușține reclamantul că urmare a examinării în ansamblu a dosarului de daune, s-a constatat că accidentul produs este un caz asigurat și urmează a fi despăgubit conform normelor legale și convenționale în vigoare.

Menționează că în rezultatul operațiunilor de calcul, s-a stabilit că despăgubirea de asigurare a autovehicolului avariat Citroen C3 cu numărul de înmatriculare C LA 249, constituie suma de 3680 lei.

Afirmă că în conformitate cu prevederile art. 10 alin. (2) Cod civil, la 01 februarie 2013, a fost formulată în adresa SAR „Donaris Grup” SA o acțiune de regres prin care a fost solicitată achitarea benevolă a despăgubirii de asigurare, somația însă a fost neglinjată, fiind emis un răspuns prin care compania a refuzat să achite despăgubirea de asigurare, invocând schimbarea posesorului automobilului.

Consideră nepertinente și irelevante normele legale invocate de SAR „Donaris Grup” SA cuprinse în art. 7 și 8 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, deoarece la momentul încheierii contractului de asigurare, acestea nu erau în vigoare și nu au aplicabilitate la speță. Or, potrivit art. 6 alin. (1) în coroborare cu alin. (2) Cod civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

Invocă conținutul art. 8 Cod civil, care nemijlocit prevede că drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte personae.

Menționează și prevederile art. 14 alin. (1) Cod civil, potrivit cărora persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel, iar alin. (2) al aceluiași articol prevede că se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale

(prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

În acest context, indică și asupra prevederilor art. 1329 alin. (1) Cod civil, art. 22 alin. (13) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, precum și prevederile art. 15 alin. (1) lit. (a, b, c) din Legea sus menționată, care statutează că asigurătorul acordă despăgubiri dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul, precum și în cazul în care, la data accidentului utilizatorul nu este inclus în contractul de asigurare încheiat între posesor și asigurător, utilizatorul sau asiguratul nu posedă permis de conducere de categoria respectivă, utilizatorul sau asiguratul nu a respectat obligațiile tehnice legale cu privire la starea și siguranța autovehiculului.

Indică reclamantul, în susținerea cererii de chemare în judecată, la prevederile art. 17 alin. (2) al Legii cu privire la asigurări și art. 1301 Cod civil.

Menționează că ținând cont de faptul că persoana responsabilă de cauzarea prejudiciului în rezultatul unui delict, are încheiat contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto la SAR „Donaris Grup” SA, reprezentantul căruia a contrasemnat procesul – verbal de constatare a pagubelor, s-a adresat asigurătorului de răspundere civilă, solicitând recuperarea sumei prejudiciului în limita răspunderii acestuia prevăzute la art. 15 al Legii sus menționate.

Afirmă că SAR „Donaris Grup” SA urmează să plătească pagubitului, iar în cazul celui ce a subrogat în drepturile pagubitului, adică ÎM CIA „Transelit” SA, diferența dintre suma solicitată și cea achitată, la caz fiind 3680 lei.

Menționează că asigurătorul poate fi obligat la despăgubiri civile, în mod solidar, cu vinovatul de producerea accidentului, asigurătorul răspunzând în temeiul contractului de asigurare și în limita asigurării, iar vinovatul în temeiul răspunderii delictuale.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 8, 10, 14, 514, 607, 1329, 1398, 1410, 1415 Cod civil, art. 5, 7, 96, 166, 167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, încasarea, în mod solidar, de la SAR „Donaris Grup” SA și Mihail Lungu, în ordine de regres, a despăgubirii de asigurare în cuantum de 3680 lei, precum și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 februarie 2014, a fost admisă acțiunea ÎM CIA „Transelit” SA, încasată de la Mihail Lungu, în ordine de regres, în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA, suma prejudiciului material cauzat de 3680 lei, precum și cheltuielile de stat în mărime de 270 lei, în total suma de 3950 lei.

La 13 iunie 2014, Mihail Lungu, reprezentat de avocatul Radu Rusanovschi a depus cerere prin care a solicitat repunerea în termen de declarare a apelului, deoarece nu a participat în cadrul ședinței de judecată din prima instanță, iar cu hotărârea primei instanțe a făcut cunoștință la 13 iunie 2014, prin intermediul executorului judecătoresc.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2015, a fost respinsă cererea depusă de reprezentantul lui Mihail Lungu – Radu Rusanovschi cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, restituit apelul declarat de Mihail Lungu reprezentat de Radu Rusanovschi.

La 25 februarie 2015, Mihail Lungu, reprezentat de avocatul Radu Rusanovschi a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și remiterea cauzei spre examinare la Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Afirmă că în conformitate cu contractul individual de muncă nr. 47 din 17 octombrie 2012, se afla în relații de muncă cu SC „Lemanos - Plus” SRL, activând ca șofer, astfel, la momentul producerii accidentului rutier, îndeplinea atribuțiile de serviciu.

Prin urmare, responsabil de acțiunile salariatului în raport cu terții este angajatorul SC „Lemanos - Plus” SRL.

Remarcă că dispune de asigurarea de răspundere civilă auto pentru autovehicule în calitate de persoană fizică cu un număr nelimitat de utilizatori, iar prima de asigurare achitată corespunde cu acea stabilită pentru persoanele juridice.

Menționează că în baza contractului de locațiune din 05 octombrie 2012, având calitatea de locator a transmis în locațiune locatarului SC „Lemanos - Plus” SRL automobilul se model Daci Logan cu numărul de înmatriculare C MF 042, care la momentul producerii accidentului rutier era condus de dânsul.

Consideră că în legătură cu faptul că se afla în relații de muncă, iar accidentul a fost produs în timpul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, repararea prejudiciului material urma să fie înaintată față de angajatorul SC „Lemanos - Plus” SRL.

Invocă prevederile art. 4 alin. (1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care statutează că persoanele fizice și persoanele juridice care au în posesiune autovehicule supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova sânt obligate să se asigure pentru cazuri de răspundere civilă auto ca urmare a prejudiciilor cauzate prin accident de autovehicul produs în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării.

Consideră că prin încheierea recurată i se îngrădește accesul la justiție, deoarece nu a participat în cadrul primei instanțe și a aflat că este emisă o astfel de hotărâre doar la momentul când a fost informat de executorul judecătoresc.

La 30 martie 2015, ÎM CIA „Transelit” SA a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea cererii de recurs, cu menținerea încheierii instanței de apel din 04 februarie 2015.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

La caz, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care

urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin (1) lit. CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen;

După cum denotă actele cauzei, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2015, prin care a fost respinsă cererea depusă de Mihail Lungu reprezentant de Radu Rusanovschi cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, restituit apelul declarat de Mihail Lungu.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs constată că concluzia instanței de apel cu privire la respingerea cererii lui Mihail Lungu, reprezentat de Radu Rusanovschi cu privire la repunerea apelului în termen și restituirea apelului ca depus în afara termenului legal este una justificată.

În susținerea opiniei enunțate se vor reține prevederile art. 362 alin. (1) CPC, care direct indică că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Iar art. 111 alin. (3) CPC care stipulează că termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Raportând normele enunțate la caz, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău prin care a fost admisă acțiunea ÎM CIA „Transelit” SA și încasată de la Mihail Lungu, în ordine de regres, în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA, suma prejudiciului material cauzat, a fost pronunțat la 20 februarie 2014, termenul de declarare a apelului și-a început curgerea la 21 februarie 2014, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 22 martie 2014.

Dat fiind faptul că data de 22 martie 2014 este zi de duminică, prin urmare nelucrătoare, în conformitate cu prevederile art. 112 alin. (2) CPC, ultima zi de depunere a apelului a fost 23 martie 2014, ca următoare zi lucrătoare.

În conformitate cu art. 113 alin. (1) CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Contrar normelor procedurale enunțate, în speță se constată că Mihail Lungu, prin reprezentantul său Radu Rusanovschi, a depus cererea de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 februarie 2014

numai la 13 mai 2014, respectiv, cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC.

Este de remarcat că instanța de apel, având în susținere dispozițiilor art. 116 CPC, care prevede că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță, corect a respins cererea cu privire la repunerea apelului în termen.

Or, după cum corect a reținut și instanța de apel, Mihail Lungu nu a făcut, prin probe incontestabile, dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege.

Instanța de recurs apreciază critic afirmația recurentului precum că dânsul nu a cunoscut despre adoptarea hotărârii contestate, cauza în prima instanță fiind examinată în lipsa lui, fără a fi citat legal.

În acest sens se va reține că citația pe numele lui Mihail Lungu a fost expediată în adresa părților, inclusiv și a recurentului, pentru ședința de judecată din 20 februarie 2014 (f. d. 65), aceasta fiind recepționată de către Guțu Cristina Mihai la data de 21 decembrie 2013 (f. d. 66).

În ședința instanței de apel din 04 februarie 2015, apelantul Mihail Lungu a menționat că Cristina Guțu este fiica lui și are 30 ani, fapt ce direct rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată din 04 februarie 2015 (f. d. 140).

Astfel fiind, la caz au relevanță prevederile art. 105 alin. (6) CPC care expres prevede că dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citația sau înștiințarea o va înmâna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

Prin urmare, având în susținere prevederile normei enunțate, se constată că procedura legală de citare a fost întocmai respectată de prima instanță, fapt ce respinge susținerea recurentului precum că nu a fost citat în mod legal despre ora, data și locul examinării cauzei, dânsul neavând la cunoștință despre existența și examinarea în instanța de judecată a prezentului litigiu.

Astfel fiind, se constată a fi lipsită de suport și argumentul recurentului precum că prin încheierea recurată i se împiedică accesul liber la justiție.

În susținerea acestei concluzii vine și jurisprudența constantă a CEDO care statuează că înrăutățirea unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care ar fi trebuit să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s-ar fi aplicat, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice (hotărârea din 18 iunie 2008 pe cauza SRL Dacia versus Moldova, cererea nr. 3052/04, § 77).

Pe cale de consecință, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată este compatibilă și cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea

apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în prima instanță și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Față de cele ce preced și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurent sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de Mihail Lungu, reprezentat de avocatul Radu Rusanovschi.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva „Donaris Grup” Societate pe Acțiuni și Mihail Lungu cu privire la repararea prejudiciului material.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Tamara Chișcă-Doneva

Valentina Clevadi